

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1918 kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning av väckta motioner angående krigstidshjälp
åt lärarpersonalen vid statsunderstödda privatläroverk.*

I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *Nils Alexanderson* m. fl. (nr 117) och den andra inom andra kammaren av herr *Otto Holmdahl* m. fl. (nr 253), har hemställts, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 10, måtte anvisa erforderligt belopp till bestridande av krigstidshjälp åt föreståndare och ämneslärare med full tjänstgöring vid sådan enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola eller enskilt lärarinneseminarium, som åtnjuter understöd från det i riksstaten uppförda reservationsanslaget, med 300 kronor för år, ävensom åt tim- och övningslärare med 15 kronor för veckotimme, dock högst 300 kr. för år.

Utskottet.

Dessa motioner hava för förberedande behandling överlämnats till utskottet.

Beträffande de skäl, motionärerna till stöd för denna framställning anfört, får utskottet hänvisa till motionerna.

Av 1917 års riksdag beslöts, *dels* att krigstidshjälp med 200 kronor skulle för år 1917 tillkomma den, som under samma år var anställd i egenskap av föreståndare eller ämneslärare med full tjänstgöring vid sådan enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola eller enskilt lärarinneseminarium, som åtnjöt statsunderstöd, *dels ock* att tillfällig löneförbättring skulle för år 1918 beredas samma lärarpersonal, att utgå

med 300 kronor till föreståndare och ämneslärare med full tjänstgöring samt med vissa närmare angivna belopp till övriga lärare.

I proposition nr 73 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa medel för beredande av tillfällig löneförbättring för år 1919 åt samma lärarpersonal med belopp, som utgöra en fördubbling av de för år 1918 utgående. Däremot har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon krigstidshjälps utgående under år 1918. I fråga härom anförde föredragande departementschefen enligt det vid berörda proposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 1 februari 1918 bland annat följande:

»Privatläroverkens lärarpersonal, som ej kunde bliva delaktig av det krigstidstillägg och den krigstidshjälp, som för år 1917 tilldelades befattningshavare i statens tjänst, ansågs emellertid ej böra lämnas alldeles utan bistånd för sagda år. Fördenskull gav riksdagen, jämte det att sagda lärarpersonal erhöll tillfällig löneförbättring för år 1918, densamma i särskild ordning krigstidshjälp för år 1917. Lärarpersonalen vid de allmänna läroverken med flera statens undervisningsanstalter erhöll krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1917 och lärare för år 1918 komma i åtnjutande därav jämte tillfällig löneförbättring. Detta synes mig dock ej böra för de enskilda läroverkens lärarpersonal medföra befogade anspråk på att för år 1918, utöver tillfällig löneförbättring, erhålla krigstidshjälp. Trots all pliktig omvårdnad från statens sida om det enskilda skolväsendet, torde det dock under nuvarande förhållanden ej äga att uppställa krav på samma förmåner, som statens egna läroanstalter. Jag tillåter mig erinra om, att gjord framställning om krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1918 vid kommunala mellanskolor — utöver för sagda år beviljad tillfällig löneförbättring — av Kungl. Maj:t lämnats utan bifall, och att krigstidshjälp för år 1918 till lärarpersonalen vid de såsom kommunala inrättningar behandlade folkskolorna och högre folkskolorna ävensom vid de med privatläroverken i nu förevarande avseende fullt jämförliga folkhögskolorna, vilken personal för år 1918 åtnjuter tillfällig löneförbättring, icke av Kungl. Maj:t ifrågasatts.

Den tillfälliga löneförbättringen för år 1918 till lärarpersonalen vid de allmänna läroverken och andra statens läroanstalter var avsedd att utgöra en verklig, av gällande lönereglerings otillfredsställande beskaffenhet påkallad *löneförhöjning*, som avsåg att bringa dessa lärargrupper i någorlunda samma lönenivå som övriga statstjänare. I enlighet därmed lärare och denna personal, som sagt, oavsett den tillfälliga löneförbättringen, bliva delaktig av krigstidstillägg och krigstidshjälp för befattningshavare i statens tjänst under år 1918. Vad åter den tillfälliga löneförbättringen vid de

enskilda läroanstalterna angår, torde det ej saknas fog för att antaga, att med densamma avsetts ej blott en löneförhöjning utan även i sin mån en av krigstidsförhållandena betingad hjälp till lärarpersonalen.»

Med hänsyn till vad sålunda anförts av departementschefen ävensom därtill, att enligt utskottets åsikt rätten till krigstidstillägg och krigstids-hjälp icke bör tillkomma befattningshavare i annan än statens tjänst, anser sig utskottet icke kunna biträda det av motionärerna framställda förslaget. Utskottet får därför hemställa,

att ifrågakvarande motioner ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 mars 1918.

På utskottets vägnar:

HERM. LINDQVIST.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren hrr greve *Klingspor**), *Nyström*, *Berglund*, friherre *Beck-Fräs**), *Rosén*, *Fagerlin*, *Wavrinsky* och *Jeansson*, samt
av andra kammaren hrr *Lindqvist* i Stockholm, *Bärg* i Katrineholm, *Svensson* i Kompermåla, *Sävström*, *Leander*, *Carlsson* i Solberga*), *Danielsson* och *Eriksson* i Stockholm.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.